



**Журналіст Павло Шеремет вбитий. Автомобіль, в якому він їхав на ранковий радіоефір, був підірваний. Саморобний вибуховий пристрій потужністю до півкілограма в тротиловому еквіваленті спрацював у самісінькому центрі Києва. Якщо це не ляпас Україні, то що тоді можна вважати ляпасом?**

Такі резонансні вбивства трапляються рідко, але запам'ятовуються надовго. Журналіст все тієї ж «Української правди» Георгій Гонгадзе був вбитий 16 років тому, але ця трагедія жива в пам'яті до цих пір. Проте вбивство Павла Шеремета влаштували так, щоб стало ще більш резонансним. Гонгадзе просто зник – і лише через півтора місяці його тіло було знайдене в передмісті Києва. Шеремет був вбитий за допомогою вибухівки – максимально демонстративно.

Акція залякування, якщо завгодно.

Такі речі погано вписуються у версію про «особисту неприязнь» – способів здихатися від людини існує не мало, але в даному випадку все, швидше, нагадує спробу провести «акцію залякування». Коли важливий не тільки сам факт жорстокого вбивства, але й ті кола, які після нього почнуть розходитися на воді.

Адресати можуть бути найрізноманітнішими. Одним із них, напевно, стане сама українська журналістика, яка не перестає бути одним з найбільш впливових громадських інститутів. Так, журналістське розслідування не стає приводом для автоматичних відставок, як в Німеччині, але тим не менше навіть президент вимушений давати пояснення, якщо бухгалтерія його компанії стає предметом вивчення журналістських колективів. І якщо в сусідній Росії ЗМІ працюють, зважаючи на реакцію влади, то в Україні все навпаки – влада ухвалює рішення, зважаючи на те, що після цього про них напишуть журналісти.

Втім, можливо, українська четверта влада в цьому випадку не є кінцевим об'єктом атаки. Врешті-решт, 16 років тому уся країна вже мала можливість переконатися – чим відгукнеться для влади одна лише підозра в причетності до загибелі журналіста. Втрата репутації, криза легітимності, акції протесту – офіційний Київ часів Леоніда Кучми після загибелі Георгія Гонгадзе ще довго нагадував «кульгаву качку».

Судячи з усього, уроки 2000 року нинішня влада пам'ятає. Петро Порошенко вже розпорядився виділити охорону керівникові «Української правди» Олені Притулі,

цивільним чоловіком якої був Павло Шеремет. А голова Національної поліції Хатія Деканоїдзе заявила, що розкриття цього вбивства стане для неї «справою честі».

Навіть якщо відкинути емоції і дивитися на речі інструментально – саме українська влада зацікавлена зараз в максимально об'єктивному розслідуванні. Тому що інакше – вони опиняються в зоні дуже серйозного ризику.

Нинішні показники довіри з боку суспільства до владних інститутів в Україні залишають бажати кращого. По суті, окрім армії і патрульної поліції, усі інші силові вертикалі сприймаються як неефективні та корумповані. І провалена останнім часом реформа прокуратури і тільки-но розпочата реформа судової системи ставить перед офіційним Києвом дуже багато неприємних запитань. Особливо, коли з боку суспільства є великий запит на відповіді.

Якщо українській владі нічого не буде з приводу вбивства Павла Шеремета, а вибух в центрі Києва перейде в категорію нерозкритих злочинів, то голоси критиків будуть чутні все виразніше. А в спину нинішньої вертикалі дихає українська опозиція, яка складається з популістів і экс-регіоналів. І ті, і інші мріють про дострокові вибори і, судячи з соціології, мають всі шанси різко покращити свої позиції. В решті-решт, в бідній країні легко будувати політичну кар'єру, спекулюючи легкими відповідями на складні запитання.

По суті, українська держава буде змушена скласти іспит на ефективність. Доводити, що вона відрізняється від себе самої зразка 16-річної давнини.

Що «справа Павла Шеремета» не перетвориться в «справу Георгія Гонгадзе». Що оспорювати державну монополію на насилля – як мінімум в центрі столиці – не дозволено нікому.

Тому що саме така рукавичка прямо зараз кинута їй в обличчя.

***Павло Казарін*** – оглядач «Крим.Реалії»